

ការិយាល័យនៃឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស
សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និង ចប្បធម៌សំរាប់មនុស្សចាស់ ០៨, ១២, ៩៥

CESR ការជូនយោបល់ទូទៅលេខ ៦ (ការជូនយោបល់ទូទៅ)

សេចក្តីសន្និដ្ឋានលេខ ៦

សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និង ចប្បធម៌សំរាប់មនុស្សចាស់
សម័យប្រជុំលើកទី ១៣ ឆ្នាំ ១៩៩៥

I. សេចក្តីផ្តើម

1. ប្រជាជនសកលលោកមានអាយុស្ថិតក្នុងអត្រាមួយនៅនឹង ហើយអត្រានោះគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំង បំផុត ។ ចំនួនមនុស្សសរុបដែលមានអាយុ 60 ឆ្នាំ និងលើសពីនេះមានចំនួនច្រើនជាង 200 លាន នាក់នៅក្នុងឆ្នាំ 1950 ហើយ 400 លាននាក់នៅក្នុងឆ្នាំ 1982 និងឡើងរហូតទៅដល់ 600 លាន នាក់នៅឆ្នាំ 2025 ឬមួយជាង 70% នៃពួកគាត់រស់នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ សព្វថ្ងៃនេះចំនួន មនុស្សអាយុ 80 ឆ្នាំបានកើនឡើង និងកើនឡើងក្នុងសង្វាក់ឆាប់រហ័សជាទីបំផុតគឺនៅឆ្នាំ 1950 មានចំនួនលើសពី 13 លាននាក់ហើយឥឡូវនេះមានចំនួន 50 លាននាក់ហើយនិងឈានដល់ 137 លាននាក់នៅឆ្នាំ 2025 ។ ក្រុមប្រជាជនមានអត្រាកំណើនលឿនខ្ពស់បំផុតនៅលើពិភពលោក ហើយ តាមការទស្សន៍ទាយផ្សេងៗចំនួនប្រជាជនទាំងនោះ នឹងកើនឡើងជាង 10 ដង រវាងពីឆ្នាំ 1950 និង ឆ្នាំ 2025 ដែលក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះដែរចំនួនមនុស្សចាស់អាយុ 60 ឆ្នាំ និងលើសពី នេះនឹងកើន 6 ដង ហើយចំនួនសរុបនៃប្រជាជនរស់នៅលើផែនដីកើនឡើងជាង 3 ដង ។ ១/
2. តួលេខទាំងនេះបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ជាការប្រែប្រួលស្ងាត់ៗ ដោយបច្ច័យទាំងអស់ពុំអាចគិតបំរុងទុក ជាមុនបានហើយកំពុងតែជះឥទ្ធិពលដល់រចនាសម្ព័ន្ធ សង្គមកិច្ច និង សេដ្ឋកិច្ចនៃសង្គមទាំងកំរិតពិភ ពលោក និង កំរិតជាតិ ហើយនឹងជះឥទ្ធិពលដល់ប្រព័ន្ធទាំងពីរនោះច្រើនថែមទៀតនាថ្ងៃ អនាគត ។

3. ភាគច្រើននៃរដ្ឋភាគីទាំងអស់របស់សន្និសីទ ជាពិសេសប្រទេសឧស្ស័រហកម្មបានលើកឡើងថា ការអនុវត្តយកលំនាំតាមនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមកិច្ចស្តីពីភាពចាស់ជរានៃប្រជាជន ជាពិសេសស្តីពីសន្តិសុខសង្គម ។ នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ការបាត់បង់សន្តិសុខសង្គម ឬការថែមថយខាងផ្លូវកាយនិងស្មារតីធ្វើឱ្យមានអ្នករត់ចាកចេញពីស្រុកកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ធ្វើឱ្យចុះខ្សោយតួនាទីប្រពៃណីរបស់គ្រួសារ និងការគាំទ្រចម្បងពីមនុស្សចាស់ ។

II. នយោបាយដែលទទួលបានសេចក្តីសង្ខេបអន្តរជាតិទាក់ទងមនុស្សចាស់

4. នៅឆ្នាំ 1982 សន្និបាតពិភពលោកស្តីពីមនុស្សចាស់បានអនុម័តផែនការណ៍ការងារអន្តរជាតិនៅទីក្រុង Vienne ស្តីពីជរាភាព ។ ឯកសារសំខាន់នេះបានព្រមព្រៀងដោយមហាសន្និបាត ហើយផែនការណ៍នោះជាមត្តទ្វេសម្បយដ៏មានប្រយោជន៍ ពីព្រោះវាពិពណ៌នានូវវិធានការណ៍ដែលត្រូវអនុវត្តដោយរដ្ឋជាសមាជិកទាំងអស់ ដើម្បីធានាសិទ្ធិមនុស្សចាស់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌសិទ្ធិដែលបានប្រកាសនៅក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ។ ក្នុងនោះមានអនុសាសន៍ចំនួន 62 ដែលមួយចំនួនទាក់ទងនឹង កតិកាសញ្ញាផ្ទាល់ ។ ២/
5. នៅឆ្នាំ 1991 មហាសន្និបាតបានព្រមព្រៀងលើគោលការណ៍នានារបស់សហប្រជាជាតិសំរាប់មនុស្សចាស់ ដោយសំអាងទៅលើវិធានការណ៍ដែលបានគិតគូរពិចារណាក៏បង្កើតឧបករណ៍សំខាន់មួយនៅក្នុងបរិបទបច្ចុប្បន្ន ។ ៣/ គោលការណ៍នោះចែកចេញជា 5 ផ្នែកដែលមានទំនាក់ទំនងស្តីត្រឡប់ទៅនឹងសិទ្ធិដែលទទួលស្គាល់នៅក្នុងកតិកាសញ្ញា ។ ឯករាជ្យភាពលាតសន្ធឹងជាអាទិ៍លទ្ធភាពអាចឈានទៅ ដល់បាននូវស្បៀងអាហារ ទឹក លំនៅដ្ឋាន សម្លៀកបំពាក់ និងការថែទាំសុខភាព ។ តាមរយៈសិទ្ធិជាសារៈវន្តទាំងនេះត្រូវបំពេញនូវលទ្ធភាពដោយធ្វើការងារមានប្រាក់ឈ្នួល និងឱ្យមានការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាល ។ "ការចូលរួម" មានន័យថា ជនចាស់ជរាត្រូវតែចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការឱ្យនិយមន័យ និងការអនុវត្តគោលនយោបាយដែលទាក់ទងសុខុមាលភាពចែករំលែកចំពោះដឹង និងការឈ្លាសវៃដល់យុវវ័យជំនាន់ក្រោយ និងអាចបង្កើតជាចលនា ឬសមាគមផ្សេងៗ ។ នៅផ្នែកនេះផ្តើមថា " ការថែទាំ" គេបានត្រៀមថា ជនចាស់ជរាត្រូវតែបានទទួលនូវការពារគ្រួសារ និងថែទាំសុខ

ភាព និងទទួលបាននូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាសារវ័ន្ត នៅពេលដែលពួកគាត់ រស់នៅក្នុងលំនៅដ្ឋានជា គ្រួសារ ឬក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលគាំពារ និងព្យាបាល ។ យោងទៅលើ "កាបំពេញកិច្ចការផ្ទាល់ខ្លួន" គោលការណ៍ចែងថា មនុស្សចាស់ជរាត្រូវតែមានឱកាសទទួលបាននូវធនធានពិសេសមបេសពួកគេ លើការងារអប់រំ វប្បធម៌ ផ្លូវចិត្ត និងស្តីពីភាពទំនេរក្រៅពីការងារ ។ ទីបញ្ចប់នៅក្នុងផ្នែកនេះដាក់ ចំណងជើង "ភាពថ្លៃថ្នូរ" បាននិយាយថា មនុស្សចាស់ត្រូវតែទទួលបាននូវការរស់នៅក្នុងសេចក្តីថ្លៃ ថ្នូរ និងសន្តិសុខ ហើយគេចផុតពីការគេញប្រវត្តិ រំលោភលើរាងកាយ និងសតិអារម្មណ៍របស់ គាត់ត្រូវផ្តល់ នូវភាពយុត្តិធម៌ដល់គាតិ មិនប្រកាន់រើសអើងពីអាយុ ភេទ ពូជសាសន៍ ឬកំណើត ជេតពន្ធរបស់គាត់ កាយវិកលរបស់គាត់ ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ ឬលក្ខណៈផ្សេងៗទៀត ហើយត្រូវវាយ តម្លៃដាច់ដោយ ឡែកស្តីពីការចូលរួមវិភាគទានផ្នែកសេដ្ឋ កិច្ចរបស់ពួកគាត់ ។

6. នៅឆ្នាំ 1992 មហាសន្និបាតបានអនុម័តទិសដៅពិភពលោក 8 ចំណុចទាក់ទងជរាភាពសំរាប់ឆ្នាំ 2001 និងសេចក្តីណែនាំដើម្បីកំណត់គោលដៅរបស់ជាតិ ។ ទិសដៅពិភពលោកទាំងនោះបានរួម ចំណែកក្នុងការពង្រឹងកត្តាច្នៃផលជាភាគីទាំងអស់ចូលក្នុងកតិកាសញ្ញាតាមរយៈចំណុចសំខាន់ៗផ្សេងៗ ដែលបានចែង ។ ៤/

7. នៅឆ្នាំ 1992 នេះដែរក្នុងឱកាសអបអរសាទរទិវាខួបលើកទី 10 នៃការអនុម័តផែនការការងារ អន្តរជាតិនៅទីក្រុង Vienne ដោយសន្និបាតពិភពលោកស្តីពីជរាភាព " ហើយបានសន្យាថា និងគាំ ទ្រការផ្តួចផ្តើមគំនិតកំរិតថ្នាក់ជាតិទាក់ទងជរាភាព ដើម្បីប្រយោជន៍ឱ្យស្ត្រីចាស់ជរាទទួលបាននូវការ គាំទ្រចំពោះអ្វីដែលគាត់ត្រូវការ ហើយយើងត្រូវគិតពីវិភាគទានចំពោះរបស់គាត់ដែលគាត់បានផ្តល់ ជូនសង្គម ហើយបុរសចាស់ជរា ក៏យើងត្រូវលើកទឹកចិត្តអភិវឌ្ឍន៍សម្បទាសង្គម វប្បធម៌ និង ផ្តល់ សមត្ថភាពផ្នែកសតិអារម្មណ៍ជូនគាត់ ក្រុមគ្រួសាររបស់គាត់នឹងត្រូវបានគេ ផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកការថែ ទាំសុខភាពដោយមិនបានទទួលការអភិវឌ្ឍន៍ទាល់តែសោះហើយគ្រួសារត្រូវទទួលបានការគាំទ្រ ដើម្បី ផ្គត់ផ្គង់ផ្នែកថែទាំ ហើយសមាជិកគ្រួសារត្រូវបានជំរុញធ្វើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិក្នុងក្រប ខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រឆ្នាំ 2001 ដើម្បីឈានឱ្យដល់គោលដៅពិភពលោកទាក់ទងជរាភាព ។ ម្យ៉ាងទៀតឆ្នាំ

1999 ជាឆ្នាំដែលប្រកាសថា " ឆ្នាំអន្តរជាតិសំរាប់មនុស្សចាស់ក្នុងការទទួលស្គាល់ទៅលើការជឿនលឿន ខាងប្រជាសាស្ត្រនៃមនុស្សជាតិ ។ ៥/

8. ស្ថាប័នជំនាញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ជាពិសេសអង្គការការងារអន្តរជាតិ (ILO) បានយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះបញ្ហាជរាភាពក្នុង វិស័យសកម្មភាពជាសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

III. សិទ្ធិមនុស្សចាស់ទាក់ទងនឹងការការពារសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និង វប្បធម៌

9. ពាក្យបច្ចេកទេសប្រើសំរាប់សំគាល់មនុស្សចាស់ប្រែប្រួលយ៉ាងច្រើនដូចមាននៅក្នុងឯកសារអន្តរជាតិជាដើម ។ គេអាចរាប់បញ្ចូល៖ មនុស្សចាស់ មជ្ឈីមវ័យ បច្ច័យវ័យ (មនុស្ស៣ជំនាន់) ជរាភាព (មនុស្ស ៤ ជំនាន់) ដើម្បីសំគាល់មនុស្សចាស់ថាមានអាយុពី 80 ឡើងទៅ ។ គណៈ កម្មាធិការជ្រើសរើសពាក្យ " នីតិជន " ("មនុស្សចាស់ Older person") ប្រើក្នុងសេចក្តីសម្រេច នានា 47/5 និង 48/98 នៃមហាសន្និបាតហើយតាមរយៈមហាសន្និបាតគេប្រើ ពាក្យមនុស្ស ចាស់អាយុ 60ឆ្នាំ និងលើសពីនេះ ស្រមតាមគំរូសេវាស្តីពីសិទ្ធិរបស់សហភាពអឺរ៉ុប ហៅមនុស្សចាស់ គឺចាប់ពីអាយុ 65 ឬលើសពីនេះ ។ អាយុ 65 ឆ្នាំ គឺជាអាយុដែលចូលនិវត្តន៍ជាពាក្យដែលគេចង់ចាំ ហើយជូនកាលក៏មានការមិនទទួលយកដែរ ។

10. កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិទាក់ទងសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌មិនមានចែងច្បាស់លាស់ចំពោះសិទ្ធិមនុស្សចាស់ឡើយ ហើយនៅមាត្រា ៩ ទាក់ទង" សិទ្ធិផ្នែកសន្តិសុខសង្គមសំរាប់មនុស្សគ្រប់រូប រួមមានការធានាសង្គម " បានសន្យាច្បាស់លាស់ទទួលស្គាល់សិទ្ធិគោរពជរាភាព ។ ដោយយល់ឃើញថា បទបញ្ញត្តិនៃសន្ធិសញ្ញាកំពុងអនុវត្តពេញ ទំហឹងចំពោះសមាជិកទាំងអស់នៃសង្គម ដូច្នេះជាការពិតណាស់ដែលមនុស្សចាស់ត្រូវតែទទួលបាននូវសិទ្ធិទាំងអស់ដែកមានចែងនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញា ។ គោលការណ៍នេះក៏ត្រូវបានឧទ្ទិសទាំងស្រុង នៅក្នុងផែនការណ៍ការងារ អន្តរជាតិទីក្រុង Vienne ស្តីពីមនុស្សចាស់ ។ ម្យ៉ាងទៀតដោយយល់ឃើញថា ការគោរពសិទ្ធិមនុស្សចាស់តម្រូវឱ្យមានវិធានការណ៍ពិសេសរដ្ឋភាគីទាំងអស់ដើម្បីជាកុណប្រយោជន៍ដល់សន្ធិសញ្ញាត្រូវតែទទួលយកនូវកតព្វកិច្ចអនុវត្តគ្រប់វិធានការណ៍ទាំងអស់ពីធនធានដែលមិនទាន់ចាត់ចែង ។

11. បញ្ហាសំខាន់មួយទៀត គឺថាតើការរើសអើងផ្នែកទៅលើអាយុនោះត្រូវបានហាមឃាត់ដោយកតិកាសញ្ញាដែរឬទេ ។ កតិកាសញ្ញា ឬ សេចក្តីផ្តើមការណ៍ជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សមិនបានពន្យល់ច្បាស់លាស់ពីអាយុ ដូចដែលហេតុផលហាមឃាត់ទាំងឡាយនោះទេ ។ ជាជាងការដែល ពិនិត្យឃើញថា មានការមិនដាក់បញ្ចូលដោយចេតនា ហើយការខកខាននេះប្រហែលជាមានការពន្យល់ដោយផ្អែកលើមូលហេតុថា នៅដែលគេអនុម័តឧបករណ៍ទាំងនេះ បញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងអាយុប្រជាសាសន៍មិនមានលក្ខណៈជាក់ស្តែង ឬ ជាសម្ពាធដូចជាបច្ចុប្បន្ននេះទេ ។

12. ក៏ប៉ុន្តែបញ្ហានៅបើកទូលាយបើសិនជាគេគិតថា ការហាមឃាត់មិនឱ្យមានការរើសអើងសំរាប់លើហេតុផលនៃស្ថានភាពផ្សេងទៀតនោះ "អាចអនុវត្តលើបញ្ហាអាយុ ។ គណៈកម្មាធិការបានសង្កេតឃើញថា បើសិនជាមិនអាចសន្និដ្ឋានថា ការរើសអើងពីអាយុត្រូវបានហាមឃាត់ដោយសន្តិសញ្ញានោះតែការរើសអើងនោះក៏មានកំណត់ក្នុងវិស័យនានាជាច្រើនដែរ ។ ហើយយើងគួរកត់ចំណាំថា ឧបករណ៍អន្តរជាតិខាងនយោបាយទូទៅមួយ ភាគច្រើនបញ្ជាក់ថាការរើសអើងពិតជាមិនអាចទទួលបានទេសំរាប់មនុស្សចាស់ជរា ហើយគោលការណ៍ នេះត្រូវបានបញ្ជាក់នៅក្នុងច្បាប់នៃរដ្ឋភាគីច្រើនរួចហើយ ។ នៅក្នុងវិស័យតិចតួចដែលការរើសអើងនៅមានបន្តនោះ ឧទាហរណ៍ទាក់ទងអាយុកំណត់ឱ្យចូលនិវត្តន៍ ឬ ការចូលរៀនឧត្តមសិក្សា ការអស់ទាំងនេះគេបានគិតថាត្រូវតែលុបចោលកុំឱ្យមានការហាមឃាត់ទៅទៀត ។ គណៈកម្មាធិការវាយតម្លៃថារដ្ឋទាំងអស់ត្រូវតែប្រឹងប្រែងពង្រីកនិន្នាការប្រឆាំង នឹងការហាមឃាត់ដោយប្រើនូវគ្រប់ បច្ចេកវិទ្យាដែលមាន ។

13. អាស្រ័យហេតុនេះ គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និង វប្បធម៌ពិចារណាឃើញថា រដ្ឋភាគីនៃសន្ធិសញ្ញាទាំង អស់មានកតព្វកិច្ចយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើការផ្សព្វផ្សាយ និង ការការពារសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមនិងវប្បធម៌ ចំពោះមនុស្សចាស់ ។ តួនាទីរបស់គណៈកម្មាធិការផ្តល់ចំពោះរឿងនេះគឺភាពខុសគ្នានៃសិទ្ធិរបស់ក្រុមផ្សេង ដូចជាសិទ្ធិស្ត្រី និង កុមារ សិទ្ធិមនុស្សចាស់មិនបានចែងនៅក្នុងឧបករណ៍អន្តរជាតិទាំងមូលទេ ហើយក៏គ្មានជាដាច់ខាតនូវយន្តការត្រួតពិនិត្យជាក់ច្បាស់ណាមួយក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍ទាំងស្រុងរបស់សហប្រជាជាតិ ក្នុង វិស័យនេះដែរ ។

14. នៅទីបញ្ចប់នៃសន្និបាតលើកទី 13 របស់ខ្លួន គណៈកម្មាធិការ ដោយមានក្រុមការងារ ជំនាញការ រដ្ឋាភិបាលបានពិនិត្យរបាយការណ៍បឋមចំនួន 144 របាយការណ៍ទៀងទាត់វគ្គទី 2 ចំនួន 70 និង របាយការណ៍ទាក់ទងរបាយការណ៍បឋមជាមួយរបាយការណ៍ទៀតទាត់ចំនួន 20 ស្តីពីការអនុវត្តចាប់ ពីប្រការ 1 ដល់ 15 ។ ការពិនិត្យលើ របាយការណ៍បានធ្វើឱ្យគេរកឃើញនូវបញ្ហាធំៗមួយចំនួន ដែលសន្និសញ្ញាអាចដាក់បញ្ចេញឱ្យរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួនធំ តំណាងឱ្យគ្រប់តំបន់នៃពិភពលោកជួយ សំរួលប្រព័ន្ធនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និង វប្បធម៌ផ្សេងគ្នា ។ របាយការណ៍ដែលបានពិនិត្យមក ដល់ឥឡូវនេះ មិនទាន់មានសេចក្តីពិស្តារណាមួយនិយាយពីការប្រតិបត្តិតាមមាត្រាទាក់ទងនិងសិទ្ធិ ខាងសន្តិសុខសង្គមនៅឡើយទេ ។

15. នៅឆ្នាំ 1993 គណៈកម្មាធិការបានប្រើពេលចំនួនមួយថ្ងៃដើម្បីជជែកជាទូទៅពីបញ្ហានេះដើម្បី តម្រង់ទិសពី សកម្មភាពទៅអនាគតឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។ ហើយម្យ៉ាងទៀត គណៈកម្មាធិការ នៅ ក្នុងសន្និបាតចុងក្រោយរបស់ខ្លួន បានចាប់ផ្តើមពិនិត្យខ្លឹមសារនៃសេចក្តីរាយការណ៍ស្តីពីសិទ្ធិសំរាប់ មនុស្សចាស់ ហើយបញ្ហាដែលបាន ចោតសួរ អាចឱ្យគេបានទទួលនូវសេចក្តីពិស្តារមានប្រយោជន៍ ជាច្រើន ។ គណៈកម្មាធិការបានកត់សំគាល់ឃើញ ថារដ្ឋាភិបាលភាគធំបានអនុវត្តតិចតួចណាស់បើ តាមរបាយការណ៍ពីបញ្ហាសំខាន់នេះ ។ ហេតុដូច្នេះនេះគណៈកម្មាធិការបានទទួលឱ្យរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ សរសេរដាក់ក្នុងរបាយការណ៍ឱ្យបានច្បាស់លាស់ដើម្បីធ្វើឱ្យស្ថានភាព មនុស្ស ចាស់ទាក់ទងទៅនឹង សិទ្ធិនិមួយៗដែលបានប្រកាសនៅក្នុងសន្និសញ្ញាត្រូវបានអនុវត្ត ។ គណៈកម្មាធិការបានអធិប្បាយ ក្នុងការតាមដានសេចក្តីសង្កេតទូទៅបច្ចុប្បន្ន ពីបញ្ហាពិតប្រាកដដែលចោទលើបញ្ហានេះ ។

IV. ភាគព្រឹត្តិប្បទូទៅនៃរដ្ឋាភិបាល

16. ក្រុមប្រជាជនដែលមានមនុស្សចាស់ក៏មានការខុសគ្នាហើយប្លែកៗដែរ ដែលប្រជាជនឯទៀត និង លក្ខណៈរស់ នៅរបស់គេពឹងពាក់ទៅលើស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និង វប្បធម៌នៃប្រទេសនោះ មានកត្តា ប្រជាសាស្ត្រ បរិដ្ឋាន និង វប្បធម៌ ស្ថានភាពការងារ កំរិតបុគ្គល ស្ថានភាពគ្រួសារ កំរិតអប់រំ បរិដ្ឋាន នៅទីក្រុងនិង ជនបទ វិជ្ជាជីវៈរបស់ កម្មករ និង អ្នកចូលនិវត្តន៍ ។

17. នៅពេលដែលមានមនុស្សចាស់ជរាដែលទទួលបាននូវសុខភាពល្អ និង ស្ថានភាពថវិការអាចទទួលបាននេះ មនុស្សជរាជាច្រើនទៀត ទោះបីក្នុងប្រទេសលូតលាស់ក៏ដោយ ក៏មិនបានទទួលនូវធនធានគ្រប់គ្រាន់ក៏មានក្រុមមនុស្សដែលក្រីក្របំផុតខ្លះនៅឆ្ងាយដាច់ស្រយាលហើយគ្មានការការពារដែរ ។ នៅក្នុងសម័យមិនជឿនលឿន និង អន់ថយខាងសេដ្ឋកិច្ច មនុស្សចាស់ជរាត្រូវបានគំរាមគំហែង ។ ដូចដែលគណៈកម្មាធិការបានបញ្ជាក់ពីខាងដើម (សេចក្តីសង្កេតទូទៅលេខ 3 ឆ្នាំ 1990 វក្សខ័ណ្ឌ 12) រដ្ឋភាគីទាំងអស់ ទោះបីក្នុងពេលជួបនូវការខ្វះខាតខាងធនធានយ៉ាងណាក៏ដោយ ។

18. វិធីធានាដែលរដ្ឋភាគីត្រូវប្រើដើម្បីដោះស្រាយកតព្វកិច្ចដែលគេបានសន្យាជាមួយនឹង សន្និសីទ្វេភាគី ទងមនុស្ស ចាស់ជាគោលការណ៍ដូចជាវិធីធានាដែលត្រូវប្រើដើម្បីធានាការប្រតិបត្តិកតព្វកិច្ចផ្សេងទៀត (សូមអានសេចក្តី សង្កេតទូទៅលេខ 1 1989) ។ វិធីទាំងនោះត្រូវកំណត់ពីប្រភេទ និងសារៈសំខាន់ នៃបញ្ហាដែលមានក្នុងរដ្ឋ ដោយមានការត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំ អនុម័តនយោបាយ និងកម្មវិធីច្បាស់លាស់ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការឆ្លើយតបសេចក្តីត្រូវការអនុម័តច្បាប់ថ្មីក្នុងករណីត្រូវការហើយលុបចោលច្បាប់ស្តែងចេញពីការរើសអើង ហើយជាទី បញ្ចប់ចាប់យកវិធានការទាក់ទងថវិកា ឬ ក្នុងការជាពិសេសជំរុញឱ្យកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ដូចដែលបានត្រូវប្រើនៅក្នុងមាត្រា 22 និង 23 នៃសន្និសីទ្វេភាគី អាចផ្តល់ឱ្យប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នូវមធ្យោបាយសំខាន់ៗក្នុងការបំពេញកតព្វកិច្ចរបស់សន្និសីទ្វេភាគី ។

19. ទាក់ទងបញ្ហានេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើទិសដៅពិភពលោកលេខ 1 យល់ព្រមដោយមហាសន្និបាតនៅឆ្នាំ 1992 ក្នុងនោះ គេបានស្នើឱ្យបង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធជាតិដើម្បីទ្រទ្រង់ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយនយោបាយ និង កម្មវិធីដោយ រាយការណ៍ពីជរាភាពនៅក្នុងផែនការនិង កម្មវិធីជាតិ និង អន្តរជាតិដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ ។ ទាក់ទងបញ្ហានេះដែរ គណៈកម្មាធិការកត់សំគាល់ឃើញថា គោលការណ៍មួយស្តីពីមនុស្សចាស់របស់សហប្រជាជាតិ ដែលបានលើកទឹក ចិត្តដល់រដ្ឋាភិបាលនានាឱ្យដាក់ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីរបស់ខ្លួន ដើម្បីឱ្យមនុស្សចាស់អាចបង្កើតជាចលនា ឬ សមាគម មនុស្សចាស់បានផង ។

V. បទបញ្ញត្តិជាតំលាងនៃសន្ធិសញ្ញា

មាត្រា 3 : សេចក្តីរវាងសិទ្ធិបុរសនិងស្ត្រី

- 20. អនុណោមតាមមាត្រា 3 នៃសន្ធិសញ្ញា ដែលបានបញ្ជាក់ថា រដ្ឋភាគីទាំងអស់សន្យាធានាច្បាប់ស្មើៗគ្នារវាង បុរស និង ស្ត្រីជាប្រយោជន៍ចំពោះសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និង វប្បធម៌ ។ គណៈកម្មាធិការពិចារណាលើពួកថា រដ្ឋភាគីទាំង ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានខ្លាំងក្លា ចំពោះស្ត្រីចាស់ជរាដែលបានតស៊ូជាមួយជីវិត ឬមួយចំណែកនៃជីវិតរបស់គាត់ ដើម្បីគ្រប់គ្រងគ្រួសារដោយមិនគិតពីប្រាក់លើសកម្មភាព របស់គាត់ ទិស្នាក់អាស្រ័យ និង ការចិញ្ចឹមជីវិតពេលចាស់ជរា ឬ មិនបានគិតទាល់តែសោះអំពីសិទ្ធិទទួលនូវទិស្នាក់អាស្រ័យនៅ និង ចិញ្ចឹមជីវិតនៅពេលគាត់មេម៉ាយ ហើយដែលរស់នៅក្នុងស្ថានភាពលំបាកជាទីបំផុត ។

- 21. ដើម្បីប្រឈមនិង ស្ថានភាពរបៀបនេះ និង ដោះស្រាយបទបញ្ញត្តិក្នុងមាត្រា 9 នៃសន្ធិសញ្ញា និង នៅក្បែរខ័ណ្ឌ 2 h) នៃសេចក្តីផ្តើមការណ៍ស្តីពីជរាភាព រដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវបង្កើតផែនការផ្គត់ផ្គង់ជនចាស់ជរាគ្រប់ៗរូបដោយគ្មានការបែងចែកខាងភេទ ដែលគ្មានទ្រព្យសម្បត្តិនឹងគេ ហើយកំណត់អាយុដោយមានចែងនៅក្នុងច្បាប់របស់ជាតិផង ។ ដោយសង្ឃឹមថាការរស់នៅរបស់ស្ត្រីមានកំរិតខ្ពស់ ហើយគឺស្ត្រីនេះហើយដែលជាញឹកញយមិនដែលបានទទួលបាននូវការទំនុកបំរុងខាងលំនៅដ្ឋាន និង ចំណីអាហារដោយមកពីកំហុសនៃអង្គការប្រាក់ទុកសំរាប់ចូល និវត្តន៍ ហើយគឺស្ត្រីចេះហើយដែលត្រូវតែទទួលបាននូវផលជាទីគាប់ចិត្តនោះ ។

មាត្រា 6 រយៈ 8 សិទ្ធិទាក់ទងការងារ

- 22. មាត្រា 6 នៃសន្ធិសញ្ញា: រដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវបាន ជំរុញការចាត់វិធានការណ៍សមស្របនានា ដើម្បីធានាសិទ្ធិដល់ជនគ្រប់រូបឱ្យបានទទួលនូវលទ្ធភាពចិញ្ចឹមជីវិតរបស់គេដោយការជ្រើសរើស ការងារដោយសេរី និងអាចទទួលយ៉ាងពេញចិត្ត ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយបានជាគណៈកម្មាធិការមើលឃើញថាកម្មករចាស់ៗពុំឈានដល់អាយុ ចូលនិវត្តន៍បានជួបប្រទះនូវវិបត្តិស្វែងរកការងារ ឬ រក្សា

ទុកការងារដែលជាហេតុធ្វើឱ្យគណៈកម្មាធិការទទួលឱ្យ អនុម័តយកវិធានការណ៍ច្បាស់លាស់ ដើម្បី ជៀសវាងការរើសអើង ខាងអាយុក្នុងវិស័យរកការងារធ្វើ និង វិជ្ជាជីវៈ ។

23. ច្បាប់ដែលចែងថាមនុស្សគ្រប់រូបត្រូវតែ ទទួលបាននូវលក្ខណៈការងារ យុត្តិធម៌ និង សមរម្យ ។ ដែលប្រកាសនៅក្នុងមាត្រា 7 នៃសន្ធិសញ្ញាបានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញជាពិសេសសារៈសំខាន់សំរាប់ បរិដ្ឋាន វិជ្ជាជីវៈសំរាប់កម្មករ ចាស់ៗ ដែលត្រូវតែអាចធ្វើការងារ រហូតដល់អាយុចូលនិវត្តន៍ ។ គេក៏ត្រូវចេះវាយតម្លៃចំពោះការពិសោធន៍ និង ចំណេះដឹងរបស់កម្មករទាំងនោះផងដែរ ។

24. កម្មវិធីរៀបចំសំរាប់ចូលនិវត្តន៍ ត្រូវតែចាត់ប្រតិបត្តិការណ៍ឆ្នាំមុន និង បញ្ចប់ជីវិតការងារដោយមាន ការចូលរួមពីអង្គការតំណាងនិយោជក និង តំណាងកម្មករ និង អង្គការទាក់ទងដទៃទៀតដើម្បីរៀប ចំកម្មករចាស់ៗឱ្យគាត់បែរទៅរករបៀបរស់នៅថ្មីរបស់គាត់ ។ កម្មវិធីណាមួយត្រូវតែផ្តល់ព័ត៌មានស្តី ពីសិទ្ធិ និង កាតព្វកិច្ចរបស់ជន ចូលនិវត្តន៍ លទ្ធភាពនិង លក្ខណៈផ្សេងៗក្នុងការតាមដានសកម្មភាព វិជ្ជាជីវៈ ក៏ដូចជាលទ្ធភាពក្នុងការធ្វើអំពើល្អ មធ្យោបាយក្នុងប្រឆាំងទល់នឹង ហេតុផលឧបទ្រពចង្រៃ នៃជំនាញ បង្ករភាពងាយស្រួលឱ្យពួកគាត់បានចូលរួម ក្នុងសកម្មភាពអប់រំ និង វប្បធម៌ និង ប្រើប្រាស់ភាពទំនេរឱ្យបានរីករាយ ។

25. សិទ្ធិការពារក្នុងមាត្រា 8 នៃសន្ធិសញ្ញា គឺសិទ្ធិខាងបង្កើតសហជីព គឺកម្មករចាស់ៗអាចរៀបចំធ្វើ បាន ហើយអាច ធ្វើបានទោះបីបន្ទាប់ពីអាយុចូលនិវត្តន៍ក៏ដោយ ។

មាត្រា 9 : សិទ្ធិសន្តិសុខសង្គម

26. មាត្រានៃសន្ធិសញ្ញាបានចែងទូលំទូលាយថា រដ្ឋភាគីទាំងអស់ " ទទួលស្គាល់សិទ្ធិសន្តិសុខសង្គមសំរាប់ មនុស្សទាំង អស់ " ដោយមិនបញ្ជាក់ពីប្រភេទ និង កំរិតការពារដែលត្រូវធានានោះយ៉ាងណានោះ

ទេ ។ ក៏ប៉ុន្តែពាក្យ “សន្តិសុខសង្គម” វាគ្របដណ្តប់ទៅលើគ្រោះថ្នាក់ទាំងអស់ទាក់ទងការបាត់បង់ មធ្យោបាយ ទ្រទ្រង់ជីវភាពដោយ ខ្លះឱកាសឯករាជ្យខាងឆន្ទៈនៃមនុស្សពាក់ព័ន្ធ ។

27. អនុលោមទៅតាមមាត្រា 9 នៃសន្ធិសញ្ញា និង បទបញ្ញត្តិអនុវត្តអនុសញ្ញា OIT ស្តីពីសន្តិសុខសង្គម អនុសញ្ញាលេខ 102 (1952) ទាក់ទងសន្តិសុខសង្គម (បទដ្ឋានអប្បបរិមា) និងអនុសញ្ញាលេខ 128 (1967) ទាក់ទងការទំនុកបំរុងដល់ជនពិការភាពជនជរា និងអ្នកផុតពីសេចក្តីស្លាប់ រដ្ឋភាគីទាំងអស់ ត្រូវតែចាត់វិធានការណ៍ សមស្របដើម្បីជួយទំនុកបំរុងដល់ជនចាស់ជរា ជាចាំបាច់ ដែលត្រូវអនុវត្ត ចាប់ពីអាយុកំណត់ហើយសរសេរចូល ទៅក្នុងច្បាប់របស់ជាតិ ។

28. ដោយអនុលោមទៅតាមអនុសាសន៍បានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញា OIT ខាងលើ និង ក្នុងលិខិតអនុសាសន៍លេខ 162 គណៈកម្មាធិការអញ្ជើញរដ្ឋភាគីទាំងអស់ឱ្យមកកំណត់អាយុចូលនិវត្តន៍ឱ្យបាន ត្រូវតាមសកម្មភាព ដែលធ្វើ និង សមត្ថភាពការងាររបស់មនុស្សចាស់ ហើយក៏ត្រូវគិតគូរដល់កត្តា ប្រជាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមផងដែរ ។

29. ដើម្បីដាក់ឱ្យអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិក្នុងមាត្រា 9 នៃសន្ធិសញ្ញារដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវតែធានាផ្គត់ផ្គង់ដល់ ជនរួចពីស្លាប់ និង ក្មេងកំព្រាឪពុកម្តាយ ដែលត្រូវក្នុងកាលការណ៍សន្តិសុខសង្គម ឬ អ្នកទទួលបាន ប្រយោជន៍ពីប្រាក់ចូល និវត្តន៍ ។

30. ទីបញ្ចប់ ដើម្បីដាក់ឱ្យអនុវត្តន៍បទបញ្ញត្តិមាត្រា 9 នៃសន្ធិសញ្ញាឱ្យបានពេញលេញ ហើយដូចដែល គណៈកម្មាធិការបានបញ្ជាក់នូវវិក្យខ័ណ្ឌ 20 និង 21 រួចហើយរដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវតែបង្កើតក្នុង កំរិតធនធានដែលមាននូវ កម្មវិធីទំនុកបំរុងជនចាស់ជរាដោយមិនយកកំរៃ ឬ ការជួយផ្សេងៗទៀត ចំពោះមនុស្សចាស់ជរាដែលដល់អាយុ ចែងនៅក្នុងច្បាប់ជាតិ តែគាត់ពុំមានការងារធ្វើ ឬ ក៏បានដាក់ ប្រាក់រំអង្កាសក្នុងរយៈពេលអប្បបរិមាដែលតម្រូវឱ្យ និងពុំមានសិទ្ធិដាក់ប្រាក់ចិញ្ចឹមខ្លួន សំរាប់ចាស់

ឬ ការផ្គត់ផ្គង់ផ្សេងទៀត ក្នុងនាមសន្តិសុខសង្គម ហើយ ក៏មិនទទួលបានប្រយោជន៍ ពីប្រភពចំណូល ឡើយ ។

មាត្រា 10 : ការការពារគ្រួសារ

31. ដោយអនុលោមតាមវិក្យខ័ណ្ឌ 1 មាត្រា 10 នៃសន្ធិសញ្ញា និង អនុសាសន៍លេខ 25 និង 29 នៃ ផែនការណ៍ ការងារអន្តរជាតិ ទីក្រុង Vienne ស្តីពីមនុស្សចាស់ រដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវតែប្រឹងប្រែង គ្រប់មធ្យោបាយចាំបាច់ ដើម្បីទ្រទ្រង់ ការពារនិងពង្រឹងគ្រួសារ និង ជួយគ្រួសារអនុលោមតាមតម្លៃ វប្បធម៌នៃសង្គមនីមួយៗ ផ្គត់ផ្គង់ សេចក្តីត្រូវការនៃសមាជិកចាស់ៗ ក្រោមបន្ទុក ។ នៅក្នុងអនុ សាសន៍ លេខ 29 រដ្ឋាភិបាល និង អង្គការក្រៅ រដ្ឋាភិបាលទាំងអស់បានសន្យាចាត់ វិធានការជួយ សង្គម ជាប្រយោជន៍ដល់គ្រួសារទាំងឡាយដែលបីបាច់ថែរក្សាជនចាស់ជរា និងចាត់វិធានការណ៍ជា ពិសេសជួយគ្រួសារ ដែលរកចំណូលបានទាប ហើយចង់ចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាមនុស្សចាស់ ។ ជនទាំង ឡាយដែលចង់រស់នៅតែឯង ឬក៏ប្តីប្រពន្ធចាស់ៗដែលចង់រស់នៅផ្ទះរបស់ខ្លួនក៏ត្រូវបានទទួលគុណ ប្រយោជន៍ ពីជំនួយនេះដែរ ។

មាត្រា 11: សិទ្ធិទទួលបានពីវិភាគគ្រប់គ្រាន់

32. គោលការណ៍ 1 របស់សហប្រជាជាតិ ដើម្បីមនុស្សចាស់ ទាក់ទង និង ឯករាជ្យភាពរបស់មនុស្សចាស់ បានចែង មុនទេ ” មនុស្សចាស់ត្រូវតែទទួលបាននូវស្បៀងអាហារ ទឹក លំនៅដ្ឋាន សំលៀកបំពាក់ និងការថែទាំសុខភាពតាមរយៈចំណូលរបស់គាត់ ការទ្រទ្រង់របស់គ្រួសារ និង សហគមន៍ និងការ ជួយគ្នាទៅវិញទៅមក” ។ គណៈកម្មាធិការ បានវិនិច្ឆ័យទៅឃើញថា គោលការណ៍នេះដែលទទួល ស្គាល់សិទ្ធិមនុស្សចាស់ជរាដូចបានប្រកាសក្នុងមាត្រា 11 នៃសន្ធិសញ្ញានេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ ។

33. ទៅក្នុងអនុសាសន៍លេខ 19 ដល់ 24 នៃផែនការណ៍ការងារអន្តរជាតិនៅទីក្រុង Vienne ស្តីពីជរាភាពបាននិយាយថា លំនៅដ្ឋានសំរាប់មនុស្សចាស់មិនត្រូវធ្វើឱ្យសញ្ញាដូចជាជំរកពេកទេ តែ

លក្ខណៈ និងសភាពខាង ក្រៅវាផ្សារភ្ជាប់ និង ចិត្តសាស្ត្រ និងសង្គម ដូច្នោះយើងត្រូវតែយកចិត្តដាក់ ពីបញ្ហានេះផង ។ ហេតុអ្វីបានជា នយោបាយរបស់ជាតិត្រូវជួយមនុស្សចាស់ដើម្បីឱ្យគាត់បន្តរស់នៅ នៅផ្ទះរបស់ឱ្យបានយូរដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីឱ្យពួកគាត់អាចរៀបចំចាត់ចែងឡើងវិញ និងកែ លំអលំនៅដ្ឋាន និង សំរាប់សំរួលខ្លួនគាត់ ដើម្បីទទួលនូវសិទ្ធិ ផ្សេងៗជាមនុស្សចាស់ (អនុសាសន៍ លេខ 19) ។ អនុសាសន៍លេខ 20 សង្កត់លើការចាំបាច់ក្នុងការឃ្នាំមើលបទ បញ្ហា និងផែនការ ការរូបនិយកម្មអភិវឌ្ឍន៍និងការរៀបចំជាថ្មីឡើងវិញនូវកន្លែងក្នុងក្រុងឱ្យទៅជាកន្លែងពិសេស មួយ សំរាប់ជនចាស់ជរាដើម្បីសំរួលដល់គាត់ឱ្យអាចរស់នៅបានស្រួល ។ ហើយអនុសាសន៍ទី 22 ក៏បានយកចិត្ត ទុកដាក់លើសមត្ថភាពមុខងាររបស់មនុស្សចាស់ ដើម្បីផ្តល់ដល់គាត់នូវបរិដ្ឋានជួយឱ្យ គាត់មានការធ្វើចលនាកំរើក និងបង្កលក្ខណៈឱ្យគាត់បានជួបគ្នា ដោយត្រៀមរៀបចំមធ្យោបាយដឹក ជញ្ជូនគ្រប់គ្រាន់ជូនគាត់ ។

មាត្រា 12 សិទ្ធិសុខភាពផ្លូវកាយ និងចិត្ត

- 34. ដើម្បីឃ្នាំមើលថាតើមនុស្សចាស់បានទទួលនូវសិទ្ធិខាងសុខភាព ផ្លូវកាយ និងចិត្តដល់កំរិតដែលចង់ បាន ដោយអនុសលោមតាមបទបញ្ញត្តិនៅវិក្យខ័ណ្ឌ 1 មាត្រា 12 នៃសន្និសីទសញ្ញាសុខភាពអង្គការអន្តរជាតិទាំងអស់ត្រូវ តែអនុវត្តតាម អនុសាសន៍លេខ 1 ដល់លេខ 17 នៃផែនការការងារអន្តរជាតិនៅទីក្រុង Vienne ស្តីពីជរាភាព ដែលសំដៅលើ ការផ្តល់ទិសស្តីពីនយោបាយសុខាភិបាល សំរាប់មនុស្សចាស់ និង សំដៅ លើទិដ្ឋភាពរួមមានការការពារ និងជួយថែទាំជួយដល់អ្នកជម្ងឺនៅពេលបញ្ចប់នៃជីវិតរបស់ គាត់ ។
- 35. ជាការពិតណាស់ដែលយើងមិនអាចប្រឈម និងករណីជម្ងឺរាំវៃ និងធ្ងន់ធ្ងរជាច្រើន និងតម្លៃសំរាក ពេទ្យដ៏ខ្ពស់ដោយមកពីថ្នាំចាក់ព្យាបាលនោះ ។ រដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវតែគិតឱ្យបានល្អិតល្អន់ថា ការ គាំពារឱ្យមានស្ថានភាពសុខភាពល្អ នៅពេលគាត់ជរាតម្រូវឱ្យមានការធ្វើវិនិយោគលើជីវភាពពលរដ្ឋ រហូតពីក្នុងដល់ចាស់ ជាពិសេស ដោយសារការអនុម័តយករបៀបរបស់នៅប្រកប ដោយសុខភាព ល្អ (ម្ហូបអាហារការគាត់ និង ការឈប់ពិសារបារី និងស្រា ។ល។) ។ ការការពារតាមរបៀបត្រួត

ពិនិត្យជាប្រចាំ នូវសេចក្តីត្រូវការរបស់បុរស និងស្ត្រីចាស់ជរា ដើរតួនាទីសំខាន់បំផុត ក៏ដូចជាការធ្វើ
ការងារ ឬហាត់ប្រាណដែរ ធ្វើឱ្យគាត់ទ្រទ្រង់បាននូវមុខងារមួយរបស់សំខាន់មនុស្សចាស់ ហើយអាច
កាត់បន្ថយនូវវិញ្ញូលថែទាំខាងពេទ្យ និង សេវាសង្គម ។

មាត្រា 13 បទ 15 : សិទ្ធិអប់រំនិងវប្បធម៌

36. វិក្យខ័ណ្ឌ 1 មាត្រា 13 នៃសន្និសញ្ញាទទួលស្គាល់សិទ្ធិអប់រំសំរាប់ មនុស្សគ្រប់រូប ។ ក្នុងករណី
មនុស្សចាស់ សិទ្ធិនេះត្រូវគិតគូរឱ្យបានបំផុតជាមុន 2 ផ្សេងគ្នា និងបន្ទាបបន្សំ៖

ក/ សិទ្ធិមនុស្សចាស់ ដែលអាចទទួលបាននូវកម្មវិធី អប់រំ និង

ខ/ ការទាញយកចំណេះដឹង និង បទពិសោធន៍ពីមនុស្សចាស់សំរាប់យុវជនជំនាន់ក្រោយ ។

37. រដ្ឋភាគីទាំងអស់ត្រូវតែយកចិត្តទុក ក/ពីអនុសាសន៍ដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងគោលការណ៍ 16 របស់
សហប្រជាជាតិ សំរាប់មនុស្សចាស់ គឺថាមនុស្សចាស់ត្រូវតែទទួលបាននូវកម្មវិធីសិក្សាសមរម្យ និង
ការបណ្តុះបណ្តាល ។ ហើយតាមកំរិតនៃការរៀបចំរបស់គាត់ សម្បទាន និង យុត្តិកម្មរបស់គាត់
ទទួលបានដំណាក់កាលអប់រំខុសៗគ្នា តាមវិធានការពិសេសតាមលេខរៀងអក្សរ ការអប់រំអចិន្ត្រៃយ៍
ការសិក្សាសកលវិទ្យាល័យ ។ល។ និង ខ/ពីអនុសាសន៍លេខ 47 នៃផែនការការងារអន្តរជាតិទីក្រុង
Vienna ស្តីពីមនុស្សចាស់ យោងតាមអត្ថន័យ នៃការអប់រំអចិន្ត្រៃយ៍ដែលអនុញ្ញាតឱ្យប្រើដោយ
អង្គការ UNESCO គេត្រូវមានកម្មវិធីក្រៅផ្លូវការជាច្រើន ផ្នែកលើសមូហភាព និង តំរូវ
ទិសទៅរកភាពរីករាយសំរាប់មនុស្សចាស់ ដើម្បីផ្តល់ដល់គាត់នូវមនោសញ្ចេតនា ស្វ័យត និង
ទទួលខុសត្រូវ បែបសមាគមន៍ ។ រដ្ឋាភិបាល និង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ត្រូវតែគាំទ្រកម្មវិធីអស់
ទាំងនេះ ។

38. ចំពោះបញ្ហាដែលត្រូវចាប់យកចំពោះវិជ្ជា និង បទពិសោធន៍ពីមនុស្សចាស់ដែលនិងនៅក្នុងអនុស
សាសន៍ នៃផែនការការងារអន្តរជាតិទីក្រុង Vienna ស្តីពីជរាភាពទាក់ទងការងារអប់រំ (វិក្យ

ខ័ណ្ឌ 74-76) រដ្ឋភាគីទាំងអស់ ត្រូវតែមានតួនាទីសំខាន់ហើយចាត់ទុកមនុស្សនឹង ព្រឹទ្ធាចារ្យជាអ្នក ដែលដើរតួសំខាន់ក្នុងសង្គម ពីព្រោះពួកគាត់ ជាអ្នកទទួលបញ្ជូនពត៌មាន ចំណេះដឹងប្រពៃណី និង តម្លៃស្មារតីជាតួនាទី តែមិនអាចសាបសូន្យឡើយ ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយបានជាគណៈកម្មាធិការ យកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើសារចែងក្នុងអនុសាសន៍លេខ 44 នៃផែន ការដែលថា " គេត្រូវបង្កើត ឱ្យមានកម្មវិធីសិក្សាដែលធ្វើឱ្យមនុស្សដើរតួនាទីជាគ្រូបង្រៀន និង ជាចរន្តបន្តខាង ផ្នែកចំណេះដឹង វប្បធម៌ និង តម្លៃស្មារតី" ។

39. អនុលោមតាមវគ្គ a) និង b) នៃវគ្គខ័ណ្ឌ 1 មាត្រា 15 នៃសន្ធិសញ្ញា រដ្ឋភាគីទាំងអស់ទទួលស្គាល់ សិទ្ធិមនុស្សម្នាក់ៗក្នុងការចូលរួមជីវភាពវប្បធម៌ និង ការអនុវត្ត ។ ចំពោះរឿងនេះ គណៈកម្មាធិការ កំណត់ឱ្យរដ្ឋភាគីទាំង អស់ទទួលយកនូវអនុសាសន៍ដែលមាននៅក្នុងគោលការណ៍ 7 ចែងថា " មនុស្សចាស់ត្រូវតែរស់នៅក្នុងសង្គម ចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការតាក់តែង និង អនុវត្តនយោបាយ នានា ពាក់ព័ន្ធនឹងសុខុមាលភាពហើយចែកចាយ ចំណេះវិជ្ជានិង ការប៉ុនប្រសប់ដល់យុវវ័យជំនាន់ ក្រោយ" ។ ឯចំណែកគោលការណ៍ 16 ចែងថា " មនុស្សចាស់ត្រូវ តែទទួលបាននូវធនធានផ្សេងៗពី សង្គមលើផែនការណ៍ អប់រំ វប្បធម៌ ស្មារតី និង ស្តីពីការលំហែ" ។

40. អនុលោមតាមអនុសាសន៍លេខ 48 នៃផែនការណ៍ការងារអន្តរជាតិនៅទីក្រុង Vienne ស្តីពីជីវភាព រដ្ឋាភិបាល និង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ត្រូវសន្យាគាំទ្រកម្មវិធី ដែលសំដៅលើការ សំរួលផ្នែករូបកាយមនុស្សចាស់ ឱ្យជួយបំបាត់វប្បធម៌ (សារមន្ទីរ ល្ខោន សាលប្រគុំតន្ត្រី រោង ភាពយន្ត ។ល។

41. អនុសាសន៍លេខ 50 បានសង្កត់លើការចាំបាច់របស់រដ្ឋាភិបាលអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និង មនុស្ស ចាស់ក្នុងការប្រឹងប្រែងលុបបំបាត់ផ្ទាំងពុម្ព របស់មនុស្សចាស់ដែលអសមត្ថភាពខាងផ្លូវកាយ និង ចិត្តសាស្ត្រ អសមត្ថភាព ក្នុងការបំពេញមុខងារស្នៀត និង គ្មានតួនាទី គ្មានទីកន្លែងនៅក្នុងសង្គម ។

ការប្រឹងប្រែងទាំងនេះ ដោយត្រូវមាន ការចូលរួមពីមធ្យោបាយគមនាគមន៍ និង ការសិក្សាមានសារៈសំខាន់ណាស់ ក្នុងការកសាងសង្គមមួយដែលអាច ការពារមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់របស់មនុស្សចាស់ ។

42. ជាទីបញ្ចប់ទាក់ទងនឹង សិទ្ធិទទួល ភាពល្អឥតលាស់ខាងវិទ្យាសាស្ត្រ និង ការអនុវត្តរដ្ឋភាគីទាំងអស់ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើអនុសាសន៍លេខ 60-61 និង 62 នៃផែនការណ៍ការងារអន្តរជាតិនៅទីក្រុង Vienne និង បង្កើនការប្រឹងប្រែងដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់ការស្រាវជ្រាវក្នុងវិស័យរូបសាស្ត្រ ចិត្តសាស្ត្រនិងសង្គម និង លើមធ្យោបាយ ជួយទ្រទ្រង់សមត្ថភាពផ្នែកមុខងារ និង ជៀសវាងចំពោះបញ្ហានេះ គេត្រូវស្នើដល់រដ្ឋនិងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាល បង្កើតឡើងនូវអាគារពិសេសសំរាប់សិក្សាផ្នែកការគ្រប់គ្រងដោយមនុស្សចាស់ នៅក្នុងប្រទេសដែលពុំដែលមានអាគារបែបនេះទាល់តែសោះ ។

កំណត់សំគាល់

- បង្ហាញនៅក្នុងឯកសារ E/1996/22
- 1. ទិសដៅពិភពលោកទាក់ទងជរាភាពសំរាប់ ឆ្នាំ 2001 យុទ្ធសាស្ត្រជាក់ស្តែង របាយការណ៍របស់អគ្គលេខា ធិការ (A/47 /339 វាក្យខ័ណ្ឌ 5)
- 2. របាយការណ៍នៃមហាសន្និបាតពិភពលោកស្តីពីជរាភាពទីក្រុង Vienne ថ្ងៃទី 26 កក្កដា ទី 6 សីហាឆ្នាំ 1982 (ការចេញផ្សាយរបស់សហប្រជាជាតិ លេខ F.82.1.16) ។
- 3. សេចក្តីសម្រេច 46/91 នៃមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិថ្ងៃទី 16 ធ្នូ 1991 ទាក់ទងការអនុវត្តផែន ការណ៍ការងារអន្តរជាតិស្តីពីជរាភាព និង សកម្មភាពប្រទាក់គ្នា - ឧបសម្ព័ន្ធ ។
- 4. ទិសដៅពិភពលោកទាក់ទងជរាភាពសំរាប់ឆ្នាំ 2001 យុទ្ធសាស្ត្រជាក់ស្តែង (A/47/339 ជំពូក III និង IV ។
- 5. សេចក្តីសម្រេច 47/5 នៃមហាសន្និបាត ថ្ងៃទី 16 តុលា 1992 " សេចក្តីប្រកាសស្តីពីជរាភាព " ។

6. សូមអានអនុសាសន៍លេខ 162 , 1980 របស់ OIT ទាក់ទងកម្មករចាស់ៗ (វិក្យខ័ណ្ឌ 3 ដល់ 10)
7. Ibid (វិក្យខ័ណ្ឌ 11 ដល់ 19)
8. Ibid (វិក្យខ័ណ្ឌ 30)

បណ្ណាល័យសាស្ត្រសូត្រ

- Albouy, Francois – Xavier Y Kessler, Denis.
ប្រព័ន្ធស្តីពីការចូលនិវត្តន៍នៅទ្វីបអឺរ៉ុប : គំនិតហួសហេតុមួយតើបានសំរេចដែរឬ ទេ ?
ទស្សនាវដ្តីបារាំងស្តីពីកិច្ចការសង្គម ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ 1989 ។
- Aranguren, José Luis, La vejez como ការសំរេចស្វ័យប្រវត្តិដោយខ្លួនឯង និង
ដោយសង្គម ។ ក្រសួងកិច្ចការសង្គមម៉ាឌ្រីត 1992 ។
- Beauvoir, Simone ស្តីពីភាពចាស់ជរា Fallimard 1970 (Edhasa, 1983)
- Cebrian Badia, Francisco Javier : La jubilacion forzosa del trabajador y
suderecho al trabajo Actualidad Laboral No 14, Madrid 1991
- គណកម្មការសហគមន៍អឺរ៉ុប: អឺរ៉ុបក្នុងចលនាស្តីពីប្រជាជន (អណត្តិថ្ងៃ 21 មិថុនា 1989)
ទីក្រុង Brusseles មិថុនា 1990 ។
- Duran Herao, Alinudena. Antiapo de la jubilacion en Espana. Revista de
Seguridad Social, N. 41, Madrid 1989.
- Fuenteo, C. Josefa. Situacion Social del Anciano Alcalà de Henareo, 1975
- Fundacion Europea Para la Mejora de las condiacones de Vida y de Trabajo.
Informe Annual 1989 Luxembourg. Oficina de las publicaciones oficiales de
las comunidades Europeas, 1990 ។
- Girard, Paulelte. ជរាភាពនិង មុខរបរជរាភាព និង ការងារ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ប្រជាជន
និង គ្រួសារ ឯកសាររបស់បារាំង 1989 ។
- Guillemard, Anne Marie. Aralisis de las Politics de vejez en Europa.
ក្រសួងកិច្ចការសង្គម ម៉ាឌ្រីត 1992 ។

- Guillemard, Anne Marie. ការបំពេញការងារ ការការពារសង្គម និង វដ្តនៃជីវិត : លទ្ធផលនៃការ ប្រៀបធៀបអន្តរជាតិ ស្តីពីការការពារត្រៀមជាមុន ចំពោះសកម្មភាព ។ សង្គមវិទ្យា ការងារ លេខ ៣ Paris 1993 ។